

UVODNIK

LETO POMEMBNIH OBLETNIC

V šestnajsto leto izhajanja Sodobnih vojaških izzivov smo stopili z željo, da počastimo nekaj pomembnih obletnic. Leta 2004 smo se pridružili Evropski uniji in Slovenija je postala članica Nata. Tako mineva deset let aktivnega sodelovanja Slovenije v dveh pomembnih mednarodnih organizacijah. Hkrati to pomeni tudi aktivno desetletje sodelovanja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah, ki jih organizira zavezništvo. Poleg tega Slovenska vojska letos dosega tudi svojo polnoletnost pri svojem delovanju v mednarodnem okolju. Pred osemnajstimi leti, maja 1997, je bila sanitetna enota Slovenske vojske s petindvajsetimi pripadniki prvič napotena v mirovno operacijo Alba v Albanijo.

Če se ozremo še bolj v preteklost, pred sto štiridesetimi leti se je rodil slovenski general Rudolf Maister, ki je pomembno vplival na razvoj dogodkov med prvo svetovno vojno, še bolj pa na slovensko narodno zavest.

Letos je tudi stota obletnica začetka prve svetovne vojne, pri čemer gotovo ne gre za obletnico ali razloge, ki bi bili motivacijski. Ravno nasprotno. To je bil dogodek svetovnih razsežnosti, ki je z velikim številom smrtnih žrtev povzročil nesluteno katastrofo. Ljudje takrat niso niti slutili, kaj vse utegnejo vojne prinesiti prihodnjim generacijam.

Vse te obletnice, našla bi se še kakšna, so vplivale na vsebinska izhodišča letošnjih publikacij. Ne gre za to, da bi se želeli obračati nazaj in se ukvarjati z zgodovinskimi temami, saj smo vendarle »sodobni vojaški izzivi«. Zanima nas predvsem, kaj smo se naučili iz teh primerov in izkušenj. Je danes kaj drugače zaradi njih? Smo kaj boljši?

Zato smo na slovenskih (<http://www.slovenskavojska.si/publikacije/sodobni-vojaski-izzivi/>) in angleških spletnih straneh (<http://www.slovenskavojska.si/>)

en/publications/contemporary-military-challenges/) Sodobnih vojaških izzivov povabili k sodelovanju pisce, ki bi se v naslednjih številkah želeli ukvarjati s to tematiko. Smo interdisciplinarna znanstveno-strokovna revija, ki objavlja prispevke o aktualnih temah, raziskavah, strokovnih razpravah, tehničnih ali družboslovnih analizah s področij mednarodne in nacionalne varnosti ter obrambe, globalnih varnostnih izzivov, kriznega upravljanja, civilno-vojaških odnosov ter delovanja, razvoja in transformacije oboroženih sil. Osrednje teme, o katerih bi letos želeli vedeti več, smo strnili v naslove posameznih števil. Druga številka v letniku bo imela naslov *Zadnji trendi izobraževanja in usposabljanja na varnostnem, obrambnem in vojaškem področju*, tretja naj bi bila *Desetletnica članstva RS v Natu* in četrta *Stota obletnica začetka prve svetovne vojne – ali smo se iz konfliktov v zadnjih 100 letih kaj naučili*.

Prvo številko smo rezervirali za vsebine, ki so jih predlagali avtorji, in dobili zanimive članke.

Ljubo Štampar nam v članku z naslovom *Spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v vojskah držav Evropske unije: pristopi, prakse, mehanizmi* predstavlja v povezavi z oboroženimi silami človekove pravice in svoboščine kot temelje sodobnih demokratičnih družb. Primerja svobodo govora, pravico do kandidature na volitvah, pridruževanje političnim strankam, svobodo združevanja, sindikalno svobodo in pravico do stavke v posameznih članicah unije.

Vinko Vegič v svojem članku *Vloga vojsk v Evropi: od obrambe ozemlja k raznovrstnim varnostnim nalogam* ugotavlja, da sta najpomembnejši spremembi v vlogi vojsk zmanjševanje potrebe po obrambi ozemlja ter pojav precej različnih in pogosto nejasno definiranih nalog. Tema spremembama morajo države prilagoditi tudi obrambne doktrine ter strukturo vojsk, pri čemer ima (lahko) odločilno vlogo javnost.

Mladi, domoljubje in nacionalna varnost: vojska kot steber domoljubnih struktur je naslov članka avtorjev **Vladimirja Prebiliča** in **Jelene Juvan**. Izhajata iz okoliščin, ki jih pred njima opisuje Vinko Vegič, in ugotavljata povezavo med nacionalnovarnostnim sistemom, vrednotami in domoljubjem pri mladih v Sloveniji. Ali so rezultati te raziskave razlog za skrb?

Transformacija oboroženih sil je aktualna tema, še posebej zadnji dve leti, ki je spodbudila **Mihaela Naglja** k temu, da v obrambnem sistemu preveri teoretično in praktično razumevanje tega pojma. Njegove ugotovitve so predstavljene v članku z naslovom *Transformacija obrambnega resorja – razumevanje v svetu in pri nas*.

Udarni val kot posledica eksplozije in njegovi učinki na stavbe in njihovo varnost zanimajo **Tomaža Pajntarja**, ki v članku z naslovom *Varnost stavb ob terorističnem bombnem napadu* podrobno analizira in slikovno predstavi zakonitosti delovanja eksplozij, saj je njihovo poznavanje zelo pomembno za zagotavljanje varnosti stavb.

Dragica Dovč nas v članku *Obvladovanje informacij in omrežno sodelovanje v Slovenski vojski – nujno ali le aktualno* seznanja s teorijo in prakso pojmov, o katerih se zdi, da že veliko vemo. Rezultati njene raziskave na primeru Slovenske vojske povedo, da gre za področje dela, ki je še precej neraziskano.

Razlog več torej, da se piscem pridružite tudi drugi ljubitelji obrambno-vojaških vsebin.